

Refakatsiz Suriyeli Bir Çocuğun Mahalleli Olma Hakkı ve Sokaklarla İmtihanı

"Ben Dilenci Değilim, İstanbulluyum"

Eda Elif Tibet

İstanbullu bağımsız belgesel film yönetmeni ve görsel antropolog. Bern Üniversitesi ve PH Bern'de "Swiss National Science Foundation" burslu doktora programında Prof.Dr. Kathrin Oester ve Prof.Dr. Sabine Stras-ser'in danışmanlığında çalışmalarını sürdürmektedir. Refakatsiz mülteci çocuklarla birlikte yaptığı katılımcı ve paylaşımcı doktora çalışmasının yanı sıra mülteci arkadaşlarıyla birlikte müzikal belgeseller çekmektedir: "Refugee Here I Am" (2016 Jakarta Film Festivali, İnsan Hakları Ödülü/ Enzo İkah ile birlikte), "Ballad for Syria" (2017 Hollywood Bağımsız Bel-gesel Film Festivali, Özgür İfade Ödülü/ Maisa Alhafez ile birlikte).

"Kadıköy: Benim mahallem, benim köyüm". Fotoğraf: Mazen (Halep /15)

"Türkler çok iyiler, bana her zaman yemek ister misin ya da çay içer misin? diye soruyorlar. Aç olmadığımı, yemeklerimi yurttan yediğimi söylüyorum. Ama benim mahallem benim köyüm böyle, insanlar nazik ve cömert. İşte bu yüzden Kadıköy'ü seviyorum. Asla buradan başka bir yere gitmek, başka bir yerde yaşamak istemiyorum. Hayatım boyunca burada kalacağım."

Mazen (Halep, 15)

Mazen'in tüm hayatını Kadıköy'de yaşama arzusu, onun mülteci kampına yerleştirilmesine hatta Suriye'den zorunlu göçüne karşı meşru bir cevap olarak okunabilir. Mazen, küçük yaşta vatanını terk etmek zorunda kalan bir çocuk olarak Kadıköy'den kendi köyü, mahallesi gibi bahsediyor. Yerel halkını misafirperver bulduğu bu yerde, kalıcı bir sakin olmayı arzulayan Mazen'in bu talebi, "geçici korunan Suriyeli misafir"¹ yasal statüsü ile çelişiyor.

Mazen ile arkadaşlığımız Ekim 2015'te Kadıköy'de, Refakatsiz Mülteci Çocuklar ve Gençlik Destek Merkezi'nde (ÇOGEM) başladı. Doktora araştırmam kapsamında yaptığım radyo ve fotoğraf atölyelerinde, onu ve arkadaşlarını birkaç ay boyunca çok yakından tanıma fırsatı buldum. Tam o sıralarda gerçekleşecek olan Avrupa Birliği-Türkiye², arasındaki anlaşmanın tasarlandığı Kasım 2015'ten başlayarak, anlaşmanın resmi olarak uygulamaya konulduğu Mart 2016'ya kadarki süreçte de onları takip etmiş oldum.

Kasım 2015'te, Mazen ve arkadaşları AB-Türkiye anlaşması ön hazırlıkları kapsamında ÇOGEM'den Adana Sarıçam Mülteci kampına yerleştirildiler.³ Kampa uyum sağlamakta zorlanan Mazen ve arkadaşları kısa bir süre sonra kamptan kaçarak tekrar Kadıköy'e geri döndüler. Bu hayat değiştirici karar, refakatsiz Suriyeli çocukların eğitime ve diğer sosyal hizmetlere erişimini ciddi ölçüde engellediyse de, bu yazı Mazen'in direnişini konu alıyor. Çocukların katılımı olmadan ve rızası alınmadan gerçekleşen politik düzene olan

itirazın hikâyesini anlatıyor.

Bu yazıda, bir zamanların misafirperver mahallesinde yaşama tutunan Mazen'in nasıl⁴, mülteci kampına gönderilmeyi reddettiği için yurttan uzaklaştırılarak, gecelerini parklarda ve kaldırımlarda geçirmek zorunda kaldığını, sokaklara sürüklendiğini anlatacağım. Mazen, sokakta olmayı kendisi seçmedi; sokağa sürüklendi ve çok zarar gördü. Her şeyden önce, bir hayatın nasıl tepetaklak edildiğinin anlaşılabilmesi için, olayları birer birer anlatmak gerekir.

Benim Kadıköy'üm: Mahalleli Olma Hakkı

Kasım ayında mülteci kampına gönderildiği halde, orada tanıştığı bir arkadaşını da yanına alan Mazen kaçmayı başararak ÇOGEM'e Aralık ayı ortalarında, geri döndü. Tekrar gönderilmemek için yönetime fazla görünmemeye çalıştı. Bir elektrikçiye kendini yarı zamanlı çırak olarak çalışırken buldu. Kadıköy'de teknisyenlere evlerdeki elektrik arızalarını tamir etmelerinde yardımcı oldu. Mazen pek çok eve girip çıktı ve yerel halkla tanıştı, bu sayede Türkçesini de hızlıca ilerletti. Günde 4-5 saat çalışarak 25 TL kazandı, zamanının geri kalanını internet kafede veya yerli arkadaşlarıyla sokaklarda geçirdi ve böylelikle mahalleye entegre olma sürecini kendi kendine başlatmış oldu. Bir başka deyişle, bu çabası "mahalleli olma hakkı" talebi olarak yorumlanabilir.⁵ Tahir Zaman, Suriye'nin yakın geçmişinde yerinden edilme deneyimlerinden bahsederken mahalle hakkının aşınmasını tarif ediyor: "Mahalle hakkını, mahalleyi oluşturan herkesin-buraya yerleşen yabancılar da dahil- refahını, haysiyetini, bütünlüğünü korumak üzere yerel ilişkilere gömülü dayanışma siyaseti yönlendiriyor."⁶

Mazen'in ve arkadaşlarının mahalleden beklentileri, Kadıköy'e birer yabancı olarak gelmelerine rağmen orada büyüyen bir çoğunun beklentilerinden farklı değil. Bu nedenle bu yazı, Türkiye'deki ve Avrupa'daki

siyasilerin, Mazen ve diğer tüm Suriyeli arkadaşları gibi büyümekte olan mülteci gençler için yerli halkla kurulan ilişkilerin ne denli önemli olduğunu anlamaları adına, "mahalle hakkı" savunusunu amaçlıyor. Bu etnografi aracılığıyla AB-Türkiye arasındaki anlaşmanın, çocukların gündelik yaşama katılmalarının önünde nasıl engel olduğunu, kendilerini evlerinde hissedecekleri bir kente ve bir mahalleye ait olma şanslarını nasıl sınırladığını vurguluyorum. Her şeyden önce bu anlaşmanın, Suriye'deki ölümcül savaştan kaçarak Kadıköy'de bir sığınak arayan Mazen ve arkadaşları üzerinde geri dönülemez hasarlara sebebiyet verdiği bilinmeli.

Mahalleden Sokaklara Sürüklenmek

Tekrardan mülteci kampına gönderilmeyi ret ettiklerinden beri, Suriyeliler büyük bir yönetim krizi olarak görüldü; bu durum Mazen ve diğer iki Suriyeli arkadaşı (Yaman ve Burhan) içinde güvensizlik yaratıyordu. Bu duruma engel olabilmek adına, kardeşlikleri küçük bir çeteye dönüşmüştü. İstanbul'da kalabilmek için her şeyi yapmaya hazırdılar. Okula gitmek de Kadıköy'de kalma çabalarından biriydi. Fakat henüz daha ilk günden, geçici Suriye eğitim merkezi müdürünün önünde

uygunsuz davranışlar sergiledikleri gerekçesiyle, okula daha başlayamadan atılan Mazen ve arkadaşları, bu durumu Suriyeli oldukları için yaşadıklarını düşünüyorlardı. "Abla, lütfen bizi bir Türk okuluna koy, Türkçe öğrenmek ve konuşmak istiyorum, bir Türk olmak istiyorum; Suriyeli değil" diye yakardı Mazen. Mazen'e göre Suriyeli olmak bir problemdi ve Türk olmak toplumda kabul görmenin bir yoluydu. Mazen dışlandığının, çevrenin kurallarının ve beklentilerinin farkındaydı; "ideal benlik" diye adlandırılan, bir birey olarak kendine değer atfetmek⁷ adına Türkiyeli olmak gibi işlevsel ve etkili bir çözüm bulmuştu.

Mülteci kampına geri gönderilmemek için okula gitme stratejisi başarısız olunca, Suriyeli çete ve sosyal hizmetler arasındaki uyumsuzluk büyüdü, Mazen sokaklardan ve daha büyük yaştaki Kürt çocuklarında olduğu bir grup Türkiyeli arkadaşından destek istedi. Mazen uzun süre geçmişini hatta adını gizledi, ancak ilerleyen aylarda ailesiyle buluşunca onun Halep'teki Aşrafıya isimli köyden gelen Suriyeli Dom'lardan olduğunu öğrendim. Mazen Arapça, Kürtçe ve Türkçe iletişim kurabiliyordu, sosyal zekâsı oldukça yüksekti ve şehir yaşamına ayak uydurabiliyordu. İnsanları ikna edip ortak bir amaç doğrultusunda bir araya getirebiliyordu.

Mazen'e göre Suriyeli olmak bir problemdi ve Türk olmak toplumda kabul görmenin bir yoluydu.

Mazen idareye "sokaklardan" selam getirdiğini söyleyip duruyordu. Eğer onları Adana'ya yollarlarsa yurt binasının tüm camlarını ve avludaki arabaların camlarını kırmakla tehdit ediyordu. Bu potansiyel tehdit savurma eylemi bir başkaldırıydı. Bu tehdide cevap olarak yurt, onları bir kez daha Adana'ya göndermeye çabaladı ve onlara, bu kararı reddederlerse sokaklarda kalmaktan başka seçenek bırakmadı. Yaman ve Mazen mahalleyi terk etmeyerek karara tekrardan karşı geldiler ve akşam son giriş saatinde yurda geri dönmediler. Açık bir kural olarak, geceyi tesiste geçirmediikleri için polise gitmeleri ve merkeze geri yerleştirilmeyi istemeleri gerekiyordu. Fakat bu bir kısır döngü, tesise geri döndükleri an Adana'ya transfer olacaktı. Yani bir taraf pes edene kadar sokaklarda kalıp protesto etmekten başka çözüm bulamadılar.

Willis'e göre, okul formel alandır ve açık bir yapısı vardır: "Okul binası, okul kuralları, pedagojik pratik, devlet tarafından tesis edilen güç ilişkileriyle kurulan personel hiyerarşisi, hukukun görkemi ve devlet aygıtının koruyucu kolu polis". Böylece karşı-okul kültürü, formel makamların taleplerinin reddedildiği bir enformel alan oluyor.⁸

ÇOĞEM'de ve hayatın enformel okulunda Suriyeli çocuklar katlanmak zorunda oldukları marjinalleşme, korku ve kaygı ile başa çıkabilmek için kendiliğinden doğan bir kolektif benlik olarak güçlü bir şekilde birbirlerine bağlandılar. Mazen karşı karşıya kaldıkları bu durumu her seferinde "Suriyeli olmak" ile ilişkilendiriyordu:

"Bana sürekli 'Suriyeli', 'Suriyeli sen pisin, sen hiçsin' diyorlar. Sadece Suriyeli olduğumuz için. Sokaklarda yatıyorum ve kimse umursamıyor. Kahvaltı istiyorum yememe izin vermiyorlar, bir lokma ekmek bile vermiyorlar. Kendimi bir hiç gibi hissediyorum, değersiz. Çok ağladım, ölmek istedim. Kalbim kırık."

Mazen için dışlanmak ve insan olarak görülmemek büyük bir baskı ve utanç yaratıyordu. Buna karşılık Mazen, direnişi daha ciddiye aldı ve mahallenin civarında çadırını kurarak kendi başına sokaklarda kalmaya devam etti.

Ben Kendimin Kampıyım

Mazen, kendine ait olmayan, kendi kontrolü altında olmayan bir kampta yaşamak istemedi; ve hayatının kontrolünü kendi

"Bizim Çadırımız". Van, Fotoğraf: Mazen, Halep /15

ellerine almak istiyordu. "Ben mülteci değil miyim, o zaman kendi çadırımı yapacağım ve kendi kampımı kuracağım" diyen Mazen, sokaklarda bir hafta boyunca tek başına kalmayı başardıysa da, psikolojik olarak çok derin bir tahribat yaşadı. İç ağırisına ve dışlanmanın acısına dayanamamaya, kollarını ve bacaklarını sistematik olarak kesmeye başladı. Çok acısı olduğunu, kendini öldürmek istediğini söylüyordu. Mazen'in ölme isteği, bir sosyal ölümün sonucuydu: "Arkadaşlarım çadırımın önünden geçerken ve hoşlandığım kız benim durumumu gördüğünde ölmek istiyorum. Böyle yaşadığım için çok utanıyorum." Mazen, ayrıca, sokaklarda kendi kuralları doğrultusunda bir çadırın içinde uyusa da özel alana sahip olma hakkından da yoksundu, çadırının etrafından gelip geçen insanların tatsız bakışlarına maruz kalıyordu. Mazen, bu durumu şöyle açıklıyordu:

"Bazen en güvenli olduğumu düşündüğün yerlerde kalırken aslında hiç güvende değildir, bazense korkunç bir yerde kalıyordur ama aslında oldukça güvendesindir. Bunu kimse hiç bir zaman bilemez, Allah'ın işine karışamaz. Beni gururlandıran tek şey, yağmur yağdığında çadırın içinin ıslanmaması, çok iyi bir çadır aldım."

Mazen'in bu gururlu tutumu, direnişinin sonuçlarına katlanmak ve bedelini ödemek zorunda olduğunun farkında olmasına rağmen her hareketinde, aldığı her kararda görülüyordu. Güvenlik ve güvende olma anlayışının tamamen değiştiği bu sıralarda Mazen kendini hem kaderciliğe bırakıyor hem de hayatının kontrolünü elinden kaçırmamaya bakıyordu. Mazen özgürlük arayışında, özgürlüğün savunmasızlığında, mülteci politikalarının tokadını oldukça kuvvetli yemişti.

Devamında Mazen, bir bıçak buldu ve kendini korumak için köpekleri etrafında toplamaya başladı. Aynı zamanda uyuşturucu kullanmaya başlayan Mazen, gittikçe daha çok izole oluyordu. İnsanlardan korkan, özellikle geceleri kendini korumak

için bıçağa ve köpeklerin desteğine ihtiyaç duyan birine dönüşüyor fakat her şeye rağmen akıl sağlığını güçlükle korumaya çabalıyordu.

Dilenen Aileyle Birleşmek

Mazen neredeyse yedi gündür sokaklardaydı. Kirli ve harap görünüyordu. Onu kendi evime bir türlü götüremiyordum. Devlet koruması altındaki reşit olmayan sığınmacı bir çocuğu eve götürmek suç kabul ediliyordu, fakat her şeye rağmen onun bu durumuna daha fazla dayanamamaya onu evime götürdüm. Annemin bize kapıyı açarkenki bakışları ve korku dolu gözleri hala gözümün önünden gitmiyor, o an bana; "evimize savaşı mı getirdin?" diye sordu. Verecek bir cevabım yoktu, ve onu ÇOGEM'e geri dönmeye ikna etmekten başka da bir çarem yoktu. Bir yanda mülteci kampında tükenip gitmek, bir yanda ise sokaklarda yitip gitmek vardı, Mazen'e bu onurlu karşı duruşunda çok hak veriyor ve ona çok saygı duyuyordum, çünkü her ikisi de birbirinden kötü seçeneklerdi. Mazen her ikisini de seçmiyordu, elinde olmadan sürükleniyordu.

Mazen'le uzun uzun tartıştığımız ve bir çözüm bulmaya çalıştığımız sıralarda annemin bir arkadaşı koruyucu aile olmayı önerdi. Bu fikir Mazen'in hoşuna gitti ve Adana'ya gönderilme ihtimaline rağmen ÇOGEM'e geri dönmek üzere ikna oldu. Mazen'i bir aileye sahip olma fikrinden başka hiçbir şey ikna edememişti. Mazen'in ÇOGEM'e geri dönmemesinin ardından İsviçre'ye üniversitemde ilk sunumumu gerçekleştirmeye gitmiştim.⁹ Birkaç gün sonra orada Mazen'den bir telefon aldım, ailesinin döndüğünü ve onu Urfa'ya götürdüklerini söylüyordu. Ailesinin, Mazen'in en çok ihtiyaç duyduğu zamanda ortaya çıkması bir tesadüf olamazdı. Bunun Adana'daki mülteci kampıyla kurduğumuz iletişim neticesinde olduğunu anladım. Sosyal hizmetler Mazen'in ailesini bulmak için çok çalışmıştı ve başarılı olmuştu.

Türkiye'ye döner dönmez, nerede olduğu-

nu iyi olup olmadığını sormak için Mazen'i aradım. Mazen, evlenmek üzere olduğunu fakat kızın babasının izin vermediğini, Mazen'in düğün için vereceği başlık parasını yeterli bulmadığını, bu yüzden Van'a çalışmaya gittiklerini anlattı. Mazen'in hayatı hızla değişiyordu. Tek başına sokaklarda hayatta kalmaya çalışmak şimdilerde çok uzak görünüyordu, en azından hayat mücadelesinde artık yalnız değildi. Ailesini bulmuştu ve hatta 15'inde olduğu halde evleniyordu. Fakat, sadece 5 hafta sonra Mazen beni aradı ve acil bir durum olduğunu, ailesinin yardımına ihtiyacı olduğunu söyleyip şöyle dedi: "Abla çok borcumuz var, çok açız." Ailenin acil ihtiyacını karşılamak üzere dört gün içinde bir uçağa atlayıp yanlarına gittim. İŞİD'in 220 kişinin ölümüne neden olduğu havaalanı saldırısından hemen iki gün sonraydı. Ona rağmen, Van'a Mazen'in yanına gitmeye karar verdim.

Mazen, babasıyla ve abisiyle birlikte beni Van otobüs terminalinden almaya geldi. Terminaldeki restoranda otururken rahatsız ve huzursuz görünüyorlardı. Sonra fark ettim ki kamusal alanlarda polis tehdidi nedeniyle kendilerini güvende hissetmiyorlardı. Beni hemen mini Vanlarıyla merkezden çok uzak olmayan kaldıkları yere götürdüler. Mezarlığın yanında boş bir arazide yerleşmişler. Mazen çadırlarını gösterdi: "Bak, bu bizimki". Beni çadırlarına davet ettiler, ayakkabılarımızı çıkardık ve minderlere oturduk. İçeride 14 çocuk vardı; 12'si Mazen'in ilk annesinden olan çocuklardı, diğer ikisi yeğenleriydi, ikinci annesi ise henüz yeni hamileydi. Dedesi ve bazı erkek akrabalar da onların yanında çadırlarını kurmuştu. Mazen, polisin burada kalmalarına izin vermediği için Pazar günü Urfa'ya döneceklerini söyledi. Onlara devletin mülteci kamplarını sordum, babası kampların bir kabus olduğunu ve kamp yapmayacaklarını söyledi. Sonra Arapça anlattı, Mazen çevirdi: Suriye'yi savaşmak, birilerini öldürmek istemedikleri için terk etmişler, bu düşünceden hiç hoşlanmıyorlar. Köyleri Ashrafiya'ya saldıran İŞİD'den hiç hoşlanmıyorlar. Arap ve Kürtlerden

oluşan bir aileleri var, Kurmançe ve Arapça konuşuyorlar. Babası çoğunlukla Kürt nüfusu barındıran Van'da kalmayı tercih etmelerinin sebebini de anlattı: "Urfa'da çok fazla Suriyeli var, bu bizim için iyi bir şey değil, Van'da yaşamayı tercih ederiz ama polis burada kalmamıza izin vermiyor. Bize kalacak ev vermiyorlar çünkü ev sahipleri çok kalabalık olduğumuzu söylüyor.

Sohbetten ve talihsiz bir tesadüften sonra fark ettim ve anladım ki onlar dilenen bir aileydi. Daha sonra Suriye'nin Dom'ları olduklarını öğrendim. Suriye'nin barış döneminde bile ancak toplumun kenarında var olabilmiş ve ayrımcılıkla, düşmanlıkla ve saldırıyla karşı karşıya kalmışlardı. Suriye'de, hiçbir azınlık tanınmıyordu; Dom sosyal ve ekonomik olarak damgalanmış, çeşitli önyargılara konu olmuş, alt toplumsal ve düşük ahlaki statüye sahip insanlar olarak konumlandırılıyorlardı.¹⁰

Mazen'in ailesinden nasıl ayrıldığını ve tam olarak neden kaçtığını bilmiyorum ama görünen o ki Mazen dilencilik işine geri dönmek zorunda hissediyordu: "Ne yapabilirim, bu da bizim kültürümüz, başka şansım yok". Mazen için dilencilik kültürün bir parçası ve bir yaşam biçimi; ailenin tüm fertleri tarafından deneyimlenmiş olan ayrımcılık, baskı ve dışlanma geçmişi taşıyan ama bir hayatta kalma yolu. Dilenme, bir kültür ve iş kolu olarak ortaya çıkmadan kendi dışlanmışlıklarına dair bir çözüm aslında. Mazen'le bunun üzerine konuşurken dilenmenin onurlu da bir tarafı olduğunu anladım, bu bir hayatta kalma stratejisi olarak duygu yüklü görünen bir performanstı. Belki de olduklarından daha fakir gibi gözüküyorlardı ama fakir olmadıklarını da asla kimse iddia edemezdi. Ellerini açıyorlar ve para talep ediyorlar, ısrar ettikleri halde beni zorlamadan para kazanıyorlardı; bende kendi isteğimle para veriyordum ve karşılığında bana karşı derin hisler beslemiyor veya şükran duygusu hissetmiyorlardı.

Mazen'le birlikte geçirdiğimiz sürede ona, ailesiyle birlikte iyi olup olmadığını sordum.

O da burada ailesiyle birlikte mutlu ve iyi hissettiğini söyleyerek kardeşlerini çektiği bir fotoğrafı gösterdi ve şöyle söyledi:

*"Seninle tanıştığımda ailemi unutmş-
tum. Önceden onlar için her gece ağ-
lardım fakat sen hayatıma girince artık
acı çekmemeye başladım. Sonra onları
görünce her şeyi unuttum, onların
bana yaptıklarını unuttum. ÇOGEM'in
bana yaptıklarını da unuttum. Onlara
dönmekten mutluyum. Mutluyum çünkü
uyandığımda annemi yanımda görü-
yorum, kardeşlerimle oynayabiliyorum,
sabahları yüzlerini yıkıyorum ve onlarla
oynuyorum. Bu çok güzel ve beni mutlu
ediyor."*

Aileyle birlikte geçirdiğim ilginç ve can alıcı iki günün ardından İstanbul'a geri döndüm ve Mazen'le whatsapp aracılığıyla irtibatta kaldım.

Ben Dilenci Değilim, İstanbulluyum

Mazen evlenmek için yeterli para bulamadığı için, beni sık sık arıyordu. Daha sonra

birlikte kaçtıklarını fakat kızın babasının evlenmelerine bir türlü razı olmadığını anlattı. Daha fazla para istedi, Mazen bu desteği benden alabileceğini düşünüyordu. Çaresizce ona aşık olan ve her gece ağlayan sevgilisine karşı sorumluluk hissediyordu. Babası kızı yaşlı bir adama vermek istiyordu. Benden, başlık parasını ödememi bekliyordu fakat umduğu cevabı alamayınca hikayesini değiştirdi ve dilenci-liği sürdürmek veya İstanbul'daki hayatına geri dönmek arasında seçim yapmak için fikrimi sordu. Önceden de başka sevgi-lisi olduğunu söylemişti fakat ona göre o kız delirmişti çünkü Mazen'in dilenmesini istiyordu. Sonra Mazen şöyle söyledi: "Ben sakat değilim, kollarım ve bacaklarım var, kör değilim, nasıl dilenci olurum, değil mi Elif abla, çalışabilirim, neden dilenmeye ihtiyacım olsun?". Sonra ekledi: "Tüm hayatımı İstanbul'da bıraktım, ben İstanbul'a aitim. Ben dilenci değilim, İstanbulluyum. İstanbul benim hayatım, her şeyim değil mi abla?". İstanbullu Mazen ile dilenci Mazen arasında mücadele ediyordu, ev sahibi toplumun toplumsal normu ile aile normu arasında gidip gelen bölünmüş "bağılılıkla-rında" gidip geliyordu.¹¹ Daha sonra bana bir lastiğin fotoğrafını ve bir çadıra tek

başına görüldüğü kendi fotoğrafını gönderdi, yeniden kollarını kesmeye başlamıştı.

Polisin onları nasıl huzursuz ettiğinden, taşınmak zorunda kaldıklarından, otoritelerden kaçmaya çalıştıklarından bahsetmeye devam etti. Polis ve devlet için onlar belgesiz mülteciler ve organize suçlu dilenci bir aileydi, ailesine kavuşmadan önce ise Mazen yine polisin ve devletin gözünde korunması gereken ama aynı zamanda da toplumdan uzakta bir mülteci kampında kapalı tutulması gereken bir çocuktur. Benim gözümde ise Mazen, Kadıköy'ün en ilginç mahallelerinden birinde tanıştığım akıllı, komik ve afacan kardeşimdi. Ne yaparsa yapsın, Mazen'in dışlanması ona miras kalan bir şeydi. Mazen, nesillerce dışlanmış bir ailede doğmuş bir çocuktur, doğduğu dakikadan beri kendini aynı tehdidin içinde bulup duruyordu. Benim hiç bir çabam, onun hayatını değiştirmeye yetmiyordu, ne yaptıysam onun kaderinin önüne geçemiyordum. Daha önce sokaklardan çekip çıkartmaya çalıştığım çocuğu, şimdide ailesinden koparmak arasında gidip gelirken, öylece bocalayıp duruyordum.

Ona son olarak; lastiğin hikayesini, neden bu fotoğrafı yolladığını sordum, şöyle cevap verdi: "Halep'te erkek çocukları duman oluşturmak için lastikleri yakar, böylece jet pilotları evlerini vuramaz. Ben de bu lastikleri şimdi yakmayı düşünüyorum böylece polis ailemi göremez ve yakalayamaz".

Halep'teki çocuklar için jet saldırıları neyse Türkiye'deki polis de Mazen için aynı şeydi. Dolayısıyla, hedef olmamak için yakılan lastik, Suriyeli çocukların sınırların ötesinde devam eden savaşlara karşı gösterdikleri direncin bir sembolü olarak görülme- liydi.

1- Camilleri, C. C. ve Emerique, M. (1989). *Chocs de cultures: concepts et enjeux pratiques de l'interculturel*, L'Harmattan, Paris, s: 363-398.

2- Soykan, C. (2017). "Turkey as Europe's Gatekeeper. Recent Developments in the Field of Migration and Asylum and the EU-Turkey Deal of 2016". *Der Lange Sommer der Migration. Grenzregime III içinde*, (Ed: Hess, Sabine / Kasperek, Bernd / Kron, Stefanie / Rodatz, Mathias / Schwertl, Maria / Sontowski, Simon), Assoziation A, s: 52-60.

3- Tibet, E. E. (2017). *Escaping Exclusion: Confused Moralities and the Syrian Unaccompanied Minors' Search for Freedom in Turkey*. *Movements Journal: Turkey's Changing Migration Regime And Its Global and Regional Dynamics*, sayı: 3(2), s: 193-210.

4- Ticktin, M ve Feldman, I. (2010). *In the Name of Humanity The Government of Threat and Care*, Duke University Press.

5- Willis, P (1977). *Learning to Labour: How Working Class Kids get Working Class Jobs*, Columbia University Press.

6- Yıldız, Y. Y. (2015). *Nowhere to Turn: The Situation of Dom Refugees From Syria in Turkey*, European Roma Rights Center.

7- Zaman, T. (2014). *The right to neighbourhood: way out of a sectarian quagmire*. URL: <https://www.opendemocracy.net/arab-awakening/tahir-zaman/right-to-neighbourhood-way-out-of-sectarian-quagmire>

8- Zaman, T.(2016). *Islamic Traditions of Refuge in the Crises of Iraq and Syria*, Palgrave Macmillan US.

"Lastik". Van, Fotoğraf: Mazen, Halep /15